

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

NACRT

**ZAKON
O REPREZENTATIVNOSTI SINDIKATA I UDRUŽENJA POSLODAVACA**

Sarajevo, septembar 2019. godine

ZAKON O REPREZENTATIVNOSTI SINDIKATA I UDRUŽENJA POSLODAVACA

DIO PRVI - OSNOVNE ODREDBE

Član 1. (Predmet Zakona)

Ovim zakonom uređuju se kriteriji i postupak utvrđivanja reprezentativnosti sindikata i udruženja poslodavaca, ovlaštenja reprezentativnog sindikata i udruženja poslodavaca u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federaciji), postupak preispitivanja utvrđene reprezentativnosti i druga pitanja od značaja za postupak utvrđivanja reprezentativnosti sindikata i udruženja poslodavaca, ako drugim zakonom nije drugačije određeno.

Član 2. (Mjerodavni podaci za utvrđivanje reprezentativnosti)

U postupku utvrđivanja reprezentativnosti, u smislu ovog zakona, kao mjerodavni se uzimaju podaci o radnicima koji su zaposleni na osnovu ugovora o radu na teritoriji Federacije, kao i podaci o poslodavcima registrovanim na teritoriji Federacije.

Član 3. (Rodna neutralnost izraza)

Izrazi koji se koriste u ovom zakonu, a imaju rodno značenje koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski rod.

Član 4. (Prava i obaveze sindikata i udruženja poslodavaca koji nisu reprezentativni)

- (1) Sindikati i udruženja poslodavaca, čija reprezentativnost nije utvrđena u skladu sa ovim zakonom, imaju pravo na slobodno udruživanje i organizovanje, te sva druga prava i obaveze koje nisu, u skladu sa ovim zakonom, isključivo data reprezentativnim sindikatima, odnosno udruženjima poslodavaca.
- (2) Pravo zastupanja svojih članova pred poslodavcem imaju svi sindikati u skladu sa pravilima o organizovanju i djelovanju sindikata.

DIO DRUGI - UVJETI ZA UTVRĐIVANJE REPREZENTATIVNOSTI SINDIKATA

Član 5.

(Uvjeti za reprezentativnost sindikata)

- (1) Sindikat se smatra reprezentativnim:
 - a) ako je registrovan kod nadležnog organa, u skladu sa zakonom;
 - b) ako se finansira pretežno iz članarina i drugih vlastitih izvora;
 - c) ako ima potreban procenat učlanjenosti zaposlenih radnika, u skladu sa ovim zakonom.
- (2) Pod zaposlenim radnicima u smislu stava (1) tačka c) ovog člana podrazumijevaju se radnici zaposleni na osnovu ugovora o radu na određeno ili neodređeno vrijeme, sa punim ili nepunim radnim vremenom.

Član 6.

(Reprezentativnost sindikata kod poslodavca)

- (1) Reprezentativnim sindikatom kod poslodavca smatra se sindikat u koji je učlanjeno najmanje 20% zaposlenih od ukupnog broja zaposlenih kod poslodavca.
- (2) Ukoliko je kod poslodavca organizovan jedan ili više strukovnih sindikata, reprezentativnim sindikatom kod poslodavca smatra se i strukovni sindikat u koji je učlanjeno najmanje 50% zaposlenih određene struke ili profesije, a najmanje 15% od ukupnog broja zaposlenih kod poslodavca.

Član 7.

(Reprezentativnost sindikata za područje i oblast djelatnosti, odnosno struku ili profesiju)

- (1) Reprezentativnim sindikatom za jedno ili više područja, odnosno oblasti djelatnosti na teritoriji Federacije, odnosno području kantona, smatra se sindikat koji, pored uvjeta iz člana 5. stav (1) tač. a) i b) ovog zakona, ispunjava i uvjet da ima najmanje 20% članova od ukupnog broja zaposlenih u području odnosno oblasti djelatnosti na teritoriji Federacije, odnosno području kantona, prema podacima organa nadležnog za statistiku, odnosno drugog organa koji vodi odgovarajuću evidenciju u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: BiH), odnosno Federaciji.
- (2) Reprezentativnim sindikatom za struku ili profesiju na području kantona, smatra se sindikat koji, pored uvjeta iz člana 5. stav (1) tač. a) i b) ovog zakona, ispunjava i uvjet da ima najmanje 30% članova od ukupnog broja zaposlenih u određenoj struci ili profesiji na području kantona, prema podacima organa nadležnog za statistiku, odnosno drugog organa koji vodi odgovarajuću evidenciju u BiH, odnosno Federaciji.

Član 8.

(Uvjeti za reprezentativnost sindikata za područje kantona)

Ukoliko je sindikat kantona organizacioni dio sindikata iz čl. 7. i 9. ovog zakona, smatra se da ispunjava uvjete iz člana 5. stav (1) tač. a) i b) ovog zakona.

Član 9.

(Reprezentativnost sindikata za teritoriju Federacije)

Reprezentativnim sindikatom za teritoriju Federacije smatra se onaj sindikat koji, pored uvjeta iz člana 5. stav (1) tač. a) i b) ovog zakona, ima najmanje 15% članova, u odnosu na ukupan broj zaposlenih u Federaciji, u najmanje tri područja ili oblasti djelatnosti, prema podacima organa nadležnog za statistiku, odnosno drugog organa koji vodi odgovarajuću evidenciju u BiH, odnosno Federaciji, te koji djeluje na području najmanje tri kantona.

Član 10.

(Reprezentativni sindikat)

Ako sindikat iz čl. 6, 7, 8. i 9. ovog zakona ne ispunjava uvjet u pogledu procenta, odnosno broja članova u odnosu na ukupan broj zaposlenih, reprezentativnim sindikatom smatra se sindikat sa najvećim brojem učlanjenih od ukupnog broja zaposlenih, odnosno sa najmanje 10% učlanjenih od ukupnog broja zaposlenih.

Član 11.

(Dokazivanje ispunjenosti uvjeta za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata)

- (1) Ispunjenost općih i posebnih uvjeta za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata cijeni se na osnovu sljedećih dokaza:
 - a) rješenja nadležnog organa o upisu u registar udruženja;
 - b) statuta odnosno pravila sindikalne organizacije;
 - c) izjave sindikata o načinu finansiranja;
 - d) finansijskog izvještaja sa bilansom stanja i uspjeha;
 - e) akta sindikata sa zbirnim spiskom članova;
 - f) akta organa nadležnog za statistiku, odnosno drugog organa koji vodi odgovarajuću evidenciju;
 - g) potvrde poslodavca o broju zaposlenih kod poslodavca, odnosno uvjerenja o broju osiguranih lica nadležne poreske uprave;
 - h) drugih dokaza za koje nadležni organ koji rješava po zahtjevu za utvrđivanje reprezentativnosti ocjeni da su opravdani.
- (2) Potvrdu iz stava (1) tačka g) ovog člana, poslodavac je dužan izdati u roku od pet dana od dana podnošenja zahtjeva.

Član 12.
(Više reprezentativnih sindikata)

Ukoliko postoje dva ili više reprezentativnih sindikata na nivou poslodavca, na nivou područja i oblasti djelatnosti, odnosno struke ili profesije, na nivou kantona, odnosno Federacije, kojima je utvrđena reprezentativnost u skladu sa ovim zakonom, svi sindikati imaju prava reprezentativnog sindikata utvrđena ovim zakonom.

DIO TREĆI - UVJETI ZA UTVRĐIVANJE REPREZENTATIVNOSTI UDRUŽENJA POSLODAVACA

Član 13.
(Uvjeti za reprezentativnost udruženja poslodavaca)

- (1) Udruženje poslodavaca smatra se reprezentativnim:
 - a) ako je upisano u registar u skladu sa zakonom;
 - b) ako ima potreban broj članova;
 - c) ako se finansira pretežno iz članarina i drugih vlastitih izvora.
- (2) Reprezentativnim udruženjem poslodavaca za teritoriju Federacije u smislu stava (1) ovog člana smatra se udruženje poslodavaca čiji članovi zapošljavaju najmanje 15% od ukupnog broja zaposlenih u privredi na teritoriji Federacije u najmanje tri područja ili oblasti djelatnosti, te koje djeluje na području najmanje tri kantona.
- (3) Reprezentativnim udruženjem poslodavaca za područje kantona u smislu stava (1) ovog člana smatra se udruženje poslodavaca čiji članovi zapošljavaju najmanje 15% od ukupnog broja zaposlenih u privredi na području kantona u najmanje tri područja ili oblasti djelatnosti.
- (4) Ukoliko nijedno udruženje poslodavaca ne ispunjava uvjete iz st. (2) i (3) ovog člana, reprezentativnim udruženjem poslodavaca smatra se udruženje čiji članovi zapošljavaju najveći broj zaposlenih u privredi na teritoriji Federacije, odnosno području kantona, pod uvjetom da ti poslodavci zapošljavaju najmanje 10% od ukupnog broja zaposlenih u privredi na teritoriji Federacije, odnosno području kantona, i to u najmanje tri područja ili oblasti djelatnosti.
- (5) Reprezentativnim udruženjem poslodavaca u području ili oblasti djelatnosti smatra se udruženje poslodavaca u koje je učlanjeno najmanje 20% poslodavaca od ukupnog broja poslodavaca u području ili oblasti djelatnosti, pod uvjetom da ti poslodavci zapošljavaju najmanje 20% od ukupnog broja zaposlenih u području ili oblasti djelatnosti.
- (6) Ukoliko je udruženje poslodavaca kantona organizacioni dio udruženja poslodavaca iz st. (2) ili (5) ovog člana smatra se da ispunjava uvjete iz stava (1) tač. a) i c) ovog člana.

Član 14.

(Dokazivanje ispunjenosti uvjeta za utvrđivanje reprezentativnosti udruženja poslodavaca)

Ispunjenost općih i posebnih uvjeta za utvrđivanje reprezentativnosti udruženja poslodavaca cijeni se na osnovu sljedećih dokaza:

- a) rješenja nadležnog organa o upisu u registar udruženja;
- b) statuta odnosno pravila udruženja poslodavaca;
- c) izjave udruženja poslodavaca o načinu finansiranja;
- d) finansijskog izvještaja sa bilansom stanja i uspjeha;
- e) popisa poslodavaca članova udruženja poslodavaca sa naznakom broja radnika koje ti poslodavci zapošljavaju, odnosno listom osiguranih lica za svakog od tih poslodavaca;
- f) popisa udruženih udruženja poslodavaca sa naznakom područja u kojima djeluju prema važećoj klasifikaciji djelatnosti sa pristupnicama, sporazumom ili drugim dokazima o pristupanju udruženju;
- g) akta organa nadležnog za statistiku, odnosno drugog organa koji vodi odgovarajuću evidenciju;
- h) drugih dokaza za koje nadležni organ koji rješava po zahtjevu za utvrđivanje reprezentativnosti ocjeni da su opravdani.

DIO ČETVRTI - POSTUPAK UTVRĐIVANJA REPREZENTATIVNOSTI

Član 15.

(Postupak utvrđivanja reprezentativnosti sindikata kod poslodavca)

- (1) Reprezentativnost sindikata kod poslodavca utvrđuje poslodavac na zahtjev sindikata koji djeluje kod poslodavca, u skladu sa ovim zakonom.
- (2) Uz zahtjev se podnose dokazi o ispunjavanju uvjeta reprezentativnosti utvrđenih u članu 5. ovog zakona.
- (3) Ukoliko je sindikat kod poslodavca dio sindikata registrovanog kod nadležnog organa u skladu sa zakonom, uz zahtjev za utvrđivanje reprezentativnosti podnosi rješenje o upisu tog sindikata u registar udruženja i potvrdu tog sindikata da je njegov sastavni dio.
- (4) O zahtjevu iz stava (1) ovog člana poslodavac odlučuje rješenjem na osnovu podnesenih dokaza o ispunjavanju uvjeta reprezentativnosti, u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva.
- (5) Ako poslodavac u roku iz stava (4) ovog člana ne utvrdi reprezentativnost sindikata ili ukoliko sindikat smatra da mu reprezentativnost nije utvrđena u skladu sa ovim zakonom, o reprezentativnosti sindikata kod poslodavca može, na zahtjev tog sindikata, da odlučuje federalno odnosno kantonalno ministarstvo nadležno za rad.
- (6) U slučajevima iz stava (5) ovog člana federalno ministarstvo nadležno za rad odlučuje kada se radi o utvrđivanju reprezentativnosti kod poslodavaca u kojima Vlada Federacije Bosne i Hercegovine vrši ovlaštenja na osnovu državnog kapitala iz nadležnosti Federacije, u federalnim organima uprave, upravnim organizacijama,

pravnim licima s javnim ovlaštenjima na teritoriji Federacije, kao i javnim ustanovama i javnim preduzećima čiji je osnivač Federacija.

- (7) U slučajevima iz stava (5) ovog člana kantonalno ministarstvo nadležno za rad odlučuje kada se radi o utvrđivanju reprezentativnosti kod svih drugih poslodavaca prema mjestu sjedišta poslodavca.

Član 16.

(Postupak utvrđivanja reprezentativnosti sindikata i udruženja poslodavaca na teritoriji Federacije, odnosno području kantona, području ili oblasti djelatnosti, te struci ili profesiji)

- (1) Reprezentativnost sindikata odnosno udruženja poslodavaca na teritoriji Federacije, odnosno području kantona, području ili oblasti djelatnosti, te struci ili profesiji na zahtjev sindikata, odnosno udruženja poslodavaca utvrđuje federalno, odnosno kantonalno ministarstvo nadležno za rad.
- (2) Broj zaposlenih utvrđuje se na osnovu podataka organa nadležnog za statistiku, odnosno drugog organa koji vodi odgovarajuću evidenciju u BiH, odnosno Federaciji, koje nadležno ministarstvo pribavlja službenim putem.
- (3) Federalno, odnosno kantonalno ministarstvo nadležno za rad, u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva iz stava (1) ovog člana, donosi rješenje o utvrđivanju reprezentativnosti sindikata, odnosno udruženja poslodavaca ako su ispunjeni uvjeti utvrđeni ovim zakonom.
- (4) Protiv rješenja iz stava (3) ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

Član 17.

(Ovlaštenja reprezentativnog sindikata i udruženja poslodavaca)

Sindikata odnosno udruženje poslodavaca kojem je utvrđena reprezentativnost u skladu sa ovim zakonom ima pravo:

- a) zastupati svoje članove pred poslodavcem, organima vlasti, udruženjima poslodavaca, drugim institucijama odnosno pravnim licima;
- b) kolektivno pregovarati i zaključivati kolektivne ugovore;
- c) učestvovati u bipartitnim i tripartitnim tijelima sastavljenim od predstavnika organa vlasti, udruženja poslodavaca i sindikata i
- d) na druga prava u skladu sa zakonom.

DIO PETI – PREISPITIVANJE UTVRĐENE REPREZENTATIVNOSTI

Član 18.

(Rok za preispitivanje utvrđene reprezentativnosti)

Sindikati i poslodavci, odnosno njihova udruženja mogu podnijeti zahtjev za preispitivanje utvrđene reprezentativnosti, ukoliko smatraju da su promijenjene činjenice na osnovu kojih je utvrđena reprezentativnost po isteku roka od 30 dana od dostave rješenja o utvrđivanju reprezentativnosti.

Član 19.

(Postupak preispitivanja reprezentativnosti sindikata kod poslodavca po zahtjevu sindikata)

- (1) Zahtjev za preispitivanje reprezentativnosti sindikata osnovanog kod poslodavca, podnosi zainteresovani sindikat poslodavcu kod kojeg je osnovan sindikat.
- (2) U zahtjevu iz stava (1) ovog člana navodi se naziv sindikata, broj akta o registraciji, razlozi zbog kojih se zahtijeva preispitivanje reprezentativnosti i dokazi koji ukazuju na potrebu preispitivanja.
- (3) Poslodavac je dužan da u roku od osam dana od dana prijema zahtjeva iz stava (1) ovog člana isti dostavi sindikatu čija reprezentativnost se preispituje.
- (4) Sindikat je dužan da u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva iz stava (3) ovog člana dostavi poslodavcu dokaze o ispunjavanju uvjeta reprezentativnosti.
- (5) Na odluku poslodavca kojom je odlučeno o preispitivanju reprezentativnosti može se uputiti žalba federalnom, odnosno kantonalnom ministarstvu nadležnom za rad u roku od 15 dana od dana prijema odluke.

Član 20.

(Postupak preispitivanja reprezentativnosti sindikata od strane poslodavca)

Poslodavac može, po službenoj dužnosti, izvršiti preispitivanje reprezentativnosti sindikata osnovanog kod poslodavca, ukoliko sazna da je došlo do promjene činjenica iz člana 5. stav (1) ovog zakona.

Član 21.

(Postupak preispitivanja reprezentativnosti sindikata i udruženja poslodavaca za teritoriju Federacije, odnosno kantona, području ili oblasti djelatnosti, te struku ili profesiju)

- (1) Zahtjev za preispitivanje reprezentativnosti sindikata odnosno udruženja poslodavaca za teritoriju Federacije odnosno područje kantona, području ili oblasti djelatnosti, te struku ili profesiju može podnijeti sindikat odnosno udruženje poslodavaca istog nivoa organizovanja, istog područja ili oblasti djelatnosti, odnosno iste struke ili profesije. Zahtjev se podnosi federalnom odnosno kantonalnom ministarstvu nadležnom za rad.

- (2) Zahtjev iz stava (1) ovog člana sadrži broj akta o registraciji, razloge zbog kojih se zahtjeva preispitivanje reprezentativnosti i dokaze koji ukazuju na potrebu preispitivanja.
- (3) Nadležno ministarstvo iz stava (1) ovog člana dužno je u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva isti dostaviti sindikatu, odnosno udruženju poslodavaca čija se reprezentativnost preispituje, radi dokazivanja postojeće reprezentativnosti, u skladu sa ovim zakonom.
- (4) Sindikat, odnosno udruženje poslodavaca dužni su da u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva iz stava (3) ovog člana dostave dokaze o ispunjavanju uvjeta reprezentativnosti.
- (5) Nakon okončanja postupka preispitivanja reprezentativnosti sindikata i udruženja poslodavaca iz stava (1) ovog člana, federalno, odnosno kantonalno ministarstvo za rad donosi rješenje kojim se u zavisnosti od ishoda postupka reprezentativnost potvrđuje ili ukida.
- (6) Protiv rješenja iz stava (5) ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

DIO ŠESTI – POSTUPAK, OBJAVLJIVANJE RJEŠENJA I EVIDENCIJA

Član 22.

(Primjena Zakona o upravnom postupku)

Na postupak u vezi sa utvrđivanjem reprezentativnosti sindikata odnosno udruženja poslodavaca koji nije uređen ovim zakonom shodno se primjenjuje Zakon o upravnom postupku.

Član 23.

(Objavljivanje rješenja o reprezentativnosti odnosno gubitku reprezentativnosti)

Rješenje o reprezentativnosti i o gubitku reprezentativnosti sindikata i udruženja poslodavaca na teritoriju Federacije, objavljuje se u "Službenim novinama Federacije BiH", dok se za područje kantona objavljuje u službenim novinama kantona.

Član 24.

(Evidencija reprezentativnih sindikata)

- (1) Federalno ministarstvo nadležno za rad vodi registar reprezentativnih sindikata (u daljem tekstu: registar sindikata) za teritoriju Federacije, a kantonalno ministarstvo nadležno za rad vodi registar sindikata za područje kantona.
- (2) Registar sindikata vodi se pisano u obliku knjige i u elektronskom obliku.
- (3) Sindikat je dužan da obavijesti ministarstvo iz stava (1) ovog člana, kod kojeg se vodi registar u koji je upisan, o svakoj promjeni u vezi sa utvrđenom reprezentativnošću radi vođenja evidencije.
- (4) Upis i brisanje u registar sindikata vrši se na osnovu konačnog rješenja.
- (5) U registar sindikata upisuju se sljedeći podaci:
 - a) redni broj upisa;
 - b) datum upisa;
 - c) naziv reprezentativnog sindikata;

- d) sjedište i adresa reprezentativnog sindikata;
- e) teritorija odnosno područje na kojem će djelovati reprezentativni sindikat;
- f) ime i prezime lica ovlaštenog za zastupanje reprezentativnog sindikata;
- g) broj i datum rješenja na osnovu kojeg je upis izvršen;
- h) broj i datum rješenja na osnovu kojeg se vrši brisanje;
- i) razlozi za brisanje i
- j) napomene.

Član 25.

(Evidencija reprezentativnih udruženja poslodavaca)

- (1) Federalno ministarstvo nadležno za rad vodi registar reprezentativnih udruženja poslodavaca (u daljem tekstu: registar poslodavaca) za teritoriju Federacije, a kantonalno ministarstvo nadležno za rad vodi registar poslodavaca za područje kantona.
- (2) Registar poslodavaca vodi se pisano u obliku knjige i u elektronskom obliku.
- (3) Udruženje poslodavaca je dužno da obavijesti ministarstvo iz stava (1) ovog člana, kod kojeg se vodi registar u koji je upisano, o svakoj promjeni u vezi sa utvrđenom reprezentativnošću radi vođenja evidencije.
- (4) Upis i brisanje u registar poslodavaca vrši se na osnovu konačnog rješenja.
- (5) U registar poslodavaca upisuju se sljedeći podaci:
 - a) redni broj upisa;
 - b) datum upisa;
 - c) naziv reprezentativnog udruženja poslodavaca;
 - d) sjedište i adresa reprezentativnog udruženja poslodavaca;
 - e) teritorija odnosno područje na kojem će djelovati reprezentativno udruženje poslodavaca;
 - f) ime i prezime lica ovlaštenog za zastupanje reprezentativnog udruženja poslodavaca;
 - g) broj i datum rješenja na osnovu kojeg je upis izvršen;
 - h) broj i datum rješenja na osnovu kojeg se vrši brisanje;
 - i) razlozi za brisanje i
 - j) napomene.

DIO SEDMI - NADZOR NAD PRIMJENOM ZAKONA I KAZNE NE ODREDBE

Član 26. (Upravni nadzor)

Upravni nadzor nad primjenom ovog zakona obavlja federalno, odnosno kantonalno ministarstvo nadležno za rad, u zavisnosti od nivoa organizovanja sindikata, odnosno udruženja poslodavaca.

Član 27. (Inspekcijski nadzor)

Inspekcijski nadzor nad provedbom ovog zakona obavlja federalna, odnosno kantonalna inspekcija rada, u zavisnosti od nivoa organizovanja sindikata, odnosno udruženja poslodavaca.

Član 28. (Vrste i visine prekršaja)

- (1) Novčanom kaznom od 500,00 KM do 2.000,00 KM kaznit će se za prekršaj poslodavac ako:
 - a) na zahtjev sindikata ili nadležnog organa u propisanom roku ne dostavi podatke odnosno odgovarajući dokaz o broju zaposlenih kod poslodavca, član 11. stav (2);
 - b) ne postupi po zahtjevu, te ne provede postupak utvrđivanja odnosno preispitivanja reprezentativnosti na zahtjev sindikata, čl. 15. i 19.
- (2) Novčanom kaznom od 500,00 KM do 2.000,00 KM kaznit će se za prekršaj sindikat, odnosno udruženje poslodavaca ako:
 - a) u postupku utvrđivanja ili preispitivanja reprezentativnosti dostavi netačne i krivotvorene dokaze i druge podatke, čl. 11, 14, 19. stav (4) i član 21. stav (4);
 - b) ne obavijesti ministarstvo o svakoj promjeni koja se tiče utvrđene reprezentativnosti, član 24. stav (3) i član 25. stav (3).
- (3) Za prekršaje iz st. (1) i (2) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 50,00 KM do 1.000,00 KM, a u ponovljenom prekršaju novčanom kaznom od 2.000,00 KM do 5.000,00 KM.
- (4) Za prekršaj iz stava (1) tačka a) ovog člana kazniti će se i poslodavac fizičko lice novčanom kaznom od 200,00 KM do 1.000,00 KM, a u ponovljenom prekršaju novčanom kaznom od 1.500,00 KM do 3.000,00 KM.

DIO OSMI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 29.

(Prestanak primjene propisa)

- (1) Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje primjena odredbi čl. 122. do 136. Zakona o radu („Službene novine Federacije BiH“, br. 26/16 i 89/18).
- (2) Postupci započeti u skladu sa odredbama čl. 122. do 136. Zakona o radu iz stava (1) ovog člana, završit će se prema odredbama tog zakona.

Član 30.

(Zadržavanje utvrđene reprezentativnosti)

Sindikati i udruženja poslodavaca kojima je do dana stupanja na snagu ovog zakona utvrđena reprezentativnost, zadržavaju svoju reprezentativnost.

Član 31.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u “Službenim novinama Federacije BiH”.

OBRAZLOŽENJE

NACRTA ZAKONA O REPREZENTATIVNOSTI SINDIKATA I UDRUŽENJA POSLODAVACA

I - USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbama člana IV.A.20.(1)d), a u vezi sa članom III.2.e) i članom II.A.2.1) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

Prema odredbama člana IV.A.20.(1)d) Ustava Federacije, Parlament Federacije nadležan je za donošenje zakona o vršenju funkcija federalne vlasti, a prema odredbama člana III.2.e) federalna vlast i kantoni nadležni su za socijalnu politiku.

Prema odredbama člana II.A.2.1) Ustava Federacije, Federacija osigurava primjenu najvišeg nivoa međunarodno priznatih prava i sloboda. Ustavom Federacije, članom II.1.1) svim osobama na teritoriji Federacije garantirane su osnovne slobode, između ostalih, i sloboda okupljanja, sloboda udruživanja, sloboda osnivanja i pripadanja sindikatima i sloboda neudruživanja.

II - RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Planom rada Federalnog ministarstva rada i socijalne politike za 2019. godinu, kao jedna od aktivnosti predviđena je izrada Zakona o reprezentativnosti sindikata i udruženja poslodavaca. Donošenje ovog propisa predstavlja dio reforme radnog zakonodavstva u cilju unaprjeđivanja prava na slobodno organizovanje i udruživanje u sindikate i udruženja poslodavaca, slobodu osnivanja i udruživanja u saveze i udruženja višeg nivoa, a u vezi sa pravom na kolektivno pregovaranje u svrhu unaprjeđivanja ekonomskih i socijalnih interesa.

Bosna i Hercegovina je ratificirala više konvencija Međunarodne organizacije rada koje se odnose na slobodu udruživanja, pravo na organiziranje, pravo na kolektivno pregovaranje, te socijalni dijalog kao što su Konvencija o pravu na udruživanje (poljoprivreda), 1921 (C11), Konvencija o slobodi udruživanja i zaštiti prava na organiziranje, 1948 (C87), Konvencija o pravu na organiziranje i kolektivno pregovaranje, 1949 (C98), Konvencija o radničkim predstavnicima, 1971 (C135) i Konvencija o tripartitnim konsultacijama (međunarodni radni standardi), 1976 (C144).

Relevantni su i drugi međunarodni dokumenti koji obavezuju Bosnu i Hercegovinu, a garantuju osnovne slobode i prava kao što su Revidirana Europska socijalna povelja Vijeća Europe koja svojim članom 6. garantuje pravo na kolektivno pregovaranje, Univerzalna deklaracija o pravima čovjeka iz 1948. godine, Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima iz 1966. godine, te Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima iz 1966. godine.

Iako je Zakon o radu ("Službene novine Federacije BiH", br. 26/16 i 89/18), uspostavio zakonodavni okvir za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata i udruženja poslodavaca, kao uvjeta za vođenje bipartitnog i tripartitnog socijalnog dijaloga, bilo je neophodno da se posebnim propisom na sistematičniji način urede uvjeti i postupak za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata i udruženja poslodavaca, dokazivanje ispunjenosti uvjeta za utvrđivanje reprezentativnosti, preispitivanje utvrđene reprezentativnosti, kao i druga pitanja od značaja za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata i udruženja poslodavaca.

Sindikata, odnosno udruženje poslodavaca kojem je utvrđena reprezentativnost u skladu sa ovim zakonom imao bi pravo zastupati svoje članove pred poslodavcem, organima vlasti, udruženjima poslodavaca, drugim institucijama odnosno pravnim licima, kolektivno pregovarati i sklapati kolektivne ugovore, učestvovati u bipartitnim i tripartitnim tijelima, te druga prava u skladu sa zakonom.

Kako se ovim zakonom uređuje oblast koja je u zajedničkoj nadležnosti federalne i kantonalnih vlasti, Prednacrt Zakona o reprezentativnosti sindikata i udruženja poslodavaca dostavljen je kantonalnim skupštinama radi pribavljanja mišljenja o istom. S tim u vezi, dostavljena su mišljenja Kantona 10, Srednjobosanskog, Tuzlanskog i Unsko-sanskog kantona, Kantona Sarajevo, Zapadnohercegovačkog i Zeničko-dobojskog kantona kojim je načelno podržano donošenje ovog zakona, uz određene primjedbe i sugestije od kojih su prihvaćene one za koje je ocijenjeno da su opravdane. Između ostalog, prihvaćena je primjedba u vezi sa odredbom kojom je predviđena mogućnost utvrđivanja reprezentativnosti sindikata na nivou struke ili profesije.

Također, Prednacrt ovog zakona upućen je Savezu samostalnih sindikata Bosne i Hercegovine i Udruženju poslodavaca Federacije Bosne i Hercegovine, kao reprezentativnim udruženjima radnika, odnosno poslodavaca na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine. S tim u vezi, dostavljena mišljenja su razmotrena i prihvaćene su one sugestije za koje je ocijenjeno da su opravdane. Naime, sa posebnom pažnjom je razmotrena sugestija socijalnih partnera kojom je predloženo da se u postupak utvrđivanja reprezentativnosti sindikata i udruženja poslodavaca uvede jedna vrsta odbora kao kolektivnog tijela, na čiji bi prijedlog nadležna ministarstva donosila rješenja o zahtjevu za utvrđivanje reprezentativnosti. Pomenuta sugestija nije ocijenjena opravdanom iz razloga što se pri razmatranju iste imalo u vidu opredjeljenje Vlade Federacije da se zbog restriktivne budžetske politike neće osnivati novi organi ili tijela, za čiji bi rad bila potrebna dodatna izdvajanja iz Budžeta Federacije.

Pored toga, u skladu sa članom 27. Poslovnika o radu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine - Prečišćeni tekst („Službene novine Federacije BiH“, br. 6/10, 37/10 i 62/10), pribavljena su mišljenja Federalnog ministarstva finansija, Federalnog ministarstva pravde i Ureda Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Europske unije.

Također, pribavljeno je mišljenje Federalnog zavoda za statistiku, te zatraženo mišljenje Federalne uprave za inspeksijske poslove, koje Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike nije dostavljeno.

III – USKLAĐENOST SA PROPISIMA EUROPSKE UNIJE

Imajući u vidu predmet i sadržaj ovog zakona, utvrđeno je da ne postoje odgovarajući izvori prava Europske unije sa kojim je potrebno izvršiti usklađivanje.

IV - OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH PRAVNIH RJEŠENJA

Osnovne odredbe (čl. 1 – 4)

Utvrđen je predmet ovog zakona, te propisano da se istim uređuju pitanja od značaja za postupak utvrđivanja reprezentativnosti sindikata i udruženja poslodavaca u Federaciji Bosne i Hercegovine, ako drugim zakonom nije drugačije određeno. Također, utvrđeno je koji su podaci mjerodavni za utvrđivanje reprezentativnosti, kako bi se spriječile nedoumice u pogledu podataka o broju radnika poslovnica firmi iz drugog entiteta ili radnika koji rade u poslovnicama van teritorija Federacije. Ovim zakonom garantuje se pravo na slobodno udruživanje i organizovanje sindikata i udruženja poslodavaca koji nisu reprezentativni, kao i sva druga prava i obaveze koje nisu u skladu sa ovim zakonom isključivo data reprezentativnim sindikatima odnosno udruženjima poslodavaca.

Uvjeti za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata (čl. 5 – 12)

Ovim zakonom propisani su opći uvjeti za reprezentativnost sindikata, kao i posebni uvjeti u pogledu procenata učlanjenosti zaposlenih za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata kod poslodavca, područje i oblast djelatnosti, struku ili profesiju, područje kantona, te za teritoriju Federacije, kao i reprezentativnost sindikata u slučaju neispunjavanja uvjeta u pogledu broja članova u odnosu na ukupan broj zaposlenih. U vezi sa postupkom u kojem će se utvrđivati reprezentativnost sindikata propisan je način dokazivanja ispunjenosti propisanih uvjeta. Predviđeno je da ukoliko postoje dva ili više reprezentativnih sindikata na nivou poslodavca, na nivou područja i oblasti djelatnosti, odnosno struke ili profesije, na nivou kantona, odnosno Federacije, za koje je utvrđena reprezentativnost u skladu sa ovim zakonom, svi sindikati imaju prava reprezentativnog sindikata utvrđena ovim zakonom.

Uvjeti za utvrđivanje reprezentativnosti udruženja poslodavaca (čl. 13 – 14)

Ovim zakonom propisani su opći uvjeti za reprezentativnost udruženja poslodavaca, kao i posebni uvjeti u pogledu procenata zaposlenih kod članova udruženja poslodavaca za utvrđivanje reprezentativnosti za područje i oblast djelatnosti, područje kantona, te za teritoriju Federacije, kao i reprezentativnost udruženja poslodavaca u slučaju neispunjavanja propisanih uvjeta. U vezi sa postupkom u kojem će se utvrđivati reprezentativnost udruženja poslodavaca propisan je način dokazivanja ispunjenosti propisanih uvjeta.

Postupak utvrđivanja reprezentativnosti (čl. 15 – 17)

Propisan je postupak za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata i udruženja poslodavaca za sve nivoe organizovanja, te utvrđena ovlaštenja reprezentativnog sindikata i udruženja poslodavaca.

Preispitivanje utvrđene reprezentativnosti (čl. 18 – 21)

Propisan je postupak preispitivanja utvrđene reprezentativnosti na način da je predviđeno da sindikat i poslodavci, odnosno njihova udruženja mogu podnijeti zahtjev za preispitivanje utvrđene reprezentativnosti, ukoliko smatraju da su promijenjene činjenice na osnovu kojih je utvrđena reprezentativnost, a po isteku roka od 30 dana od dostave rješenja o utvrđivanju reprezentativnosti. Predviđeno je da zahtjev za preispitivanje reprezentativnosti može podnijeti sindikat, odnosno udruženje poslodavaca istog nivoa organizovanja, istog područja ili oblasti djelatnosti, odnosno iste struke ili profesije.

Postupak, objavljivanje rješenja i evidencija (čl. 22 – 25)

Predviđena je supsidijarna primjena Zakona o upravnom postupku na postupak u vezi sa utvrđivanjem reprezentativnosti sindikata, odnosno udruženja poslodavaca koji nije uređen ovim zakonom. Pored toga, regulisano je objavljivanje rješenja o reprezentativnosti odnosno gubitku reprezentativnosti u „Službenim novinama Federacije BiH“, odnosno službenim novinama kantona, te način vođenja evidencije reprezentativnih sindikata i poslodavaca u registru sindikata i poslodavaca.

Nadzor nad primjenom zakona i kaznene odredbe (čl. 26 – 28)

Propisan je upravni i inspekcijski nadzor nad primjenom zakona, te utvrđene vrste i visine prekršaja.

Prijelazne i završne odredbe (čl. 29 – 31)

Propisan je način okončanja već započetih postupaka za utvrđivanje reprezentativnosti, te predviđen prestanak važenja određenih odredaba Zakona o radu kojima je do donošenja novog zakona bilo uređeno pitanje utvrđivanja reprezentativnosti. Također, radi pravne sigurnosti, predviđeno je da sindikati i udruženja poslodavaca kojima je do dana stupanja na snagu ovog zakona utvrđena reprezentativnost, zadržavaju svoju reprezentativnost.

V - FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provođenje ovog zakona nije potrebno osigurati dodatna finansijska sredstva u Budžetu Federacije Bosne i Hercegovine.